

۲۰۸۷۵۴۴

بسم الله الرحمن الرحيم

مجموعه یادداشت‌ها و تحلیل‌های حقوق بشری

(منازعت‌ها)

عطیه قشورنی

پاییز ۱۳۹۸

سرشناسه: قشونی، عطیه، ۱۳۶۶-

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه یادداشت‌ها و تحلیل‌های حقوق بشری (مناسبت‌ها) / عطیه قشونی؛ ویراستار فاطمه مهرابی.

مشخصات نشر: تهران: موسسه صیانت از حقوق زنان، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۰۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۴۵۰-۹۱-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: حقوق بین‌الملل و حقوق بشر

موضوع: International law and human rights

موضوع: حقوق بشر

موضوع: Human rights

موضوع: تعهدات بین‌المللی

موضوع: International obligations

موضوع: دخالت (حقوق بین‌الملل)

موضوع: (Intervention) International law

شناسه افزوده: مهرابی، فاطمه، ۱۳۵۵-، ویراستار

رده بندی کنگره: Z۱۲۶۶

رده بندی دیویی: ۳۴۱/۴۸

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۶۰۲۹۱

مجموعه یادداشت‌ها و تحلیل‌های حقوق بشری (مناسبت‌ها)

نویسنده: عطیه قشونی

ویراستار: فاطمه مهرابی

طراح جلد و صفحه‌آرا: عاطفه قشونی

تاریخ نشر: ۱۳۹۸

قطع و تیراژ: وزیری، ۵۰۰ عدد

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۴۵۹-۱-۸

بیشگفتار

سازمان ملل متحد، به عنوان یک سازمان حقوقی قدرتمند شناخته می‌شود که بر کارکردهای حقوق بشری نظارت می‌کند؛ اما واقعیت این است که جنبه‌های سیاسی در عملکرد این نهاد بر جنبه‌های حقوقی آن غلبه کرده و در بیشتر موارد ابعاد حقوقی آن را تحت الشعاع قرار داده است. این سازمان در طول عمر خود، فراز و نشیب‌های زیادی را از لحاظ تصمیم‌گیری و استقلال پیموده و در دوره‌های مختلف، به دلیل مداخلات کشورهای قدرتمند، بارها خود را از ایفای نقش حقوقی و سیاسی‌اش در عرصه بین‌المللی ناتوان دیده است.

یکی از اقدامات مثبت سازمان ملل، تعیین روزها و مناسبت‌ها با موضوعات حقوق بشری بوده است. ناگفته نماند که یادآوری این روزها و مناسبت‌ها، در واقع تأکیدی است بر اهمیت بخشیدن موضوع با و مواردی که بر بهبود وضعیت زندگی انسان‌ها و ارتقای حقوق افراد اثرگذار است. همچنین هشدار می‌دهد که زمینه چالش‌ها و نقض‌های صورت گرفته که زندگی و بودن افراد را با تهدید و نگرانی روبه‌رو می‌سازد. در واقع مناسبت‌های حقوق بشری و «یادگیری» فرصت و زمینه آن را فراهم می‌سازد که همه ما و به ویژه متولیان امور، نسبت به تأمین حقوق بشر افراد در سراسر جهان اهتمامی خاص داشته باشیم.

همچنین؛ در تقویم ملی نیز برخی از رویدادها به عنوان مناسبت‌های حقوق بشری نامگذاری شده است. به عنوان نمونه، مطابق با انتشار اعلامیه حقوق بشر اسلامی از سوی کشورهای عضو سازمان کنفرانس، چهاردهم مرداد در تقویم رسمی ایران به عنوان روز «حقوق بشر اسلامی و کرامت انسانی» نامگذاری شده است.

در این نوشتار سعی داریم به فراخور مناسبت‌های بین‌المللی و ملی یادداشت‌هایی را منتشر کنیم تا ضمن خارج شدن مناسبت‌ها از حالت کلیشه‌ای؛ باعث توجه بیشتر،

برنامه‌ریزی دقیق‌تر و نیز ارزیابی و مطالعات همه‌جانبه و علمی در زمینه‌های تأمین و حفظ حقوق بشر گردد.

کتاب پیش رو، نوشتاری اختصاصی - تحلیلی است که با توجه به مناسبت‌های بین‌المللی و ملی در زمینه حقوق بشر تنظیم شده است.

عطیه قشونی

www.ketab.ir

فهرست

۷	 مقدمه
۱۳	 فصل اول: مناسبت‌های بین‌المللی
۱۵	 روز جهانی زن یا روز برده‌داری نوین؟
۱۹	 چهره زشت تبعیض نژادی در جهان
۲۲	 نقش مؤثر زنان کارگر در پیشرفت و توسعه کشور
۲۴	 سبک زندگی غرب و نابودسازی مفهوم خانواده
۲۶	 خانواده مفهوم گذشته عصر مدرن
۲۹	 روز جهانی تنوع فرهنگی
۳۲	 ۴ ژوئن در سوگ مرگ کودکان بی‌گناه
۳۶	 روز جهانی پناهندگان
۳۹	 صلح پدیده گمشده جهان امروز
۴۲	 ضعف سازمان ملل در حوزه ترویج و حفاظت از صلح در جهان
۴۴	 فقر لکه ننگین بر دامن بشریت؛ ۸۰ درصد جمعیت جهان فقیرند
۴۷	 چرا بازرنگری در ساختار سازمان ملل متحد ضروری است؟
۵۰	 روز جهانی کودک
۵۳	 ۲۵ نوامبر، «روز جهانی محو خشونت علیه زنان»
۵۶	 از خشونت علیه زنان تا حقوق بشر
۵۹	 برده‌داری مدرن
۶۲	 اعلامیه حقوق بشر؛ به نام کاستن از جنگ و به کام افزایش فشارهای سیاسی
۶۵	 روز جهانی حقوق بشر
۶۷	 روز حافظان صلح ملل متحد

روز جهانی آزادی مطبوعات؛ از ادعا تا واقعیت	۷۱
فصل دوم: مناسبت‌های داخلی	۷۵
استفاده ابزاری آمریکا از حقوق بشر برای تأمین منافع و اهداف خود	۷۷
حقوق بشر اسلامی، کشتی نجات بشریت	۸۰
به مناسبت روز حقوق بشر اسلامی	۸۳
سیاه‌ترین پرونده نقض حقوق بشر در ایران توسط مدعیان غربی	۸۶
استعمار زین در دست سلطه‌گران	۸۸
روز همدردی کودکان فلسطینی	۹۰
روز دانش آموز	۹۳
شانزدهم آذر	۹۵
نقض حقوق بشر در دوران پهلوی	۹۷
نقض حقوق زنان در دوران پهلوی	۱۰۰

مقدمه

مقام معظم رهبری: «فرهنگ شامل ادبیات، هنر، علم، عادات و اخلاق جامعه و سنن موجود و شامل خصلت‌های ملی است.»

می‌توان گفت، ادبیات موهبتی است که خدای تعالی به مخلوقات خود بخشیده تا با فهم، دانش و خلاقیتشان اهداف، آرمان‌ها و ارزش‌های گذشته، حال و حتی آینده را به کمک قلم، تصویر بکشند. ادبیات یکی از اساسی‌ترین و ضروری‌ترین فعالیت‌های ذهن بشر است؛ بدین معنی که با توجه به مقتضیات تاریخی، فرهنگی، اقتصادی و ... جامعه‌ای را شکل می‌دهد. به افرادی آزاد دارد و تمام افراد این جامعه، دنیای اطرافشان را از منظر خود می‌بینند. به عبارت دیگر ادبیات عبارت است از: تمام ذخایر و میراث اقوام و امت‌های عالم که مردم در ضل، نقل و نشر آنها اهتمام ورزیده‌اند؛ میراثی ذوقی و فکری که از رفتگان بازمانده و آیندگان نیز همواره بر آن خواهند افزود. در واقع، ادبیات منعکس‌کننده اشکال و پیره رندایی و فرهنگ هر جامعه است. این هنر نوعی کار فرهنگی و اجتماعی محسوب می‌شود. مایتر، شاعر، اینه (شاعر و نویسنده نامدار آلمانی) درباره اهمیت ادبیات می‌نویسد: «اندیشه می‌که به دست ما بدل به کردار گردد، کلمه می‌خواهد جسم شود، اکنون بیما و ببین که آدمی کافی است خطا فک خود را بیان کند تا جهان، خود به خود شکل بگیرد. چرا که جهان جلوه‌ی بیرونی علم است و بس. آگاه باشید ای مردان گردن فراز عمل! که شما هیچ نیستید جز ابزار ناخن آگاه در دست مردان اندیشه»

هم اکنون، سخن برسر نیاز به یک ادبیات پویا، عمیق و بالنده است که بتواند معرف جمهوری اسلامی و پیام انقلاب اسلامی به دهه‌ها و سده‌ها و جهانیان امروز و آینده باشد. مسلم است که چنین ادبیاتی نیازمند خلاقیت است و چنین خلاقیتی با ورود به عرصه ایده‌پردازی و نظریه‌پردازی آغاز می‌شود. امروزه ضعف در خلق ایده

و نظریه از عمده‌ترین ضعف‌های ادبیات ماست که نقش آن در کم فروغ بودن و عدم خلاقیت در این زمینه روز به روز ملموس‌تر و فهم آن روز به روز فراگیرتر می‌شود. میل به خلق مضمون، ایده و نظریه از لوازم جریان‌سازی و تحول‌آفرینی ادبیات است و فرار از چنین الزامی در عین اصرار بر ادعای انقلابی بودن، جزو نقاط ضعف ادبیات به ویژه در سال‌های اخیر به شمار می‌رود که با طفره از خودسنجی به ناخودآگاهی و پراکندگی راه کج کرده است. بنیانگذار جمهوری اسلامی از ماه‌های اول پیروزی انقلاب ضمن تلاش در تبیین پیوندهای دو رکن «جمهوریت» و «اسلامیت» نظام، اهتمام ویژه‌ای به تبیین جهانی انقلاب اسلامی با ادبیاتی موثر و مناسب داشتند. با عنایت به نکات فوق و توجه عمیق در چگونگی تولید آثار ادبی و گفتارها و نوشتارهای متناسب به انقلاب اسلامی، در سال‌های گذشته نمی‌توان نشانی از انسجام در زمینه بازتاب این آثار مشاهده کرد. همچنین، به دلیل آنکه انقلاب اسلامی داعیه جهانی بودن دارد، برای اثبات و پیشبرد مدعای خود نیازمند ارائه پیام‌های روشن به منظور پررنگ کردن وجوه تمایز فرهنگی، سیاسی و اعتقادی خود با جریان‌های اومانیستی، نیهیلیستی، سکولاریستی و کاپیتالیستی معاصر است. این پیام‌های متفاوت باید خود را با زبان ویژه مطرح کنند تا به خوبی شنیده، فهمیده و باور شوند. بدین گونه نیاز به زبانی مستقل و ادبیات ویژه‌ای که ظرفیت حمل پیام‌های مستقل جمهوری اسلامی را در عرصه چالش با پیام‌ها و الگوسازی‌های سراپا شرک و استعمارگر غرب داشته باشد، محسوس است و این امیدواری را ایجاد می‌کند که پیگیری چنین ضرورتی منجر به شکوفایی مضاعف انقلاب و حاکمیت نگاه برنامه‌ای و استراتژیک در تمام عرصه‌ها خواهد شد.

شایان ذکر است، مفهوم سازی ادبیات جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های مختلف با مسائل یا مفاهیمی مواجه است که به هیچ عنوان تاکنون، چه در عرصه‌ی نظر و چه در عرصه‌ی عمل و تجارب بشری، مشابه و مابه‌ازای واقعی نداشته است. بنابراین، خود انقلاب اسلامی مکلف به نوآوری، ابتکار، نظریه‌پردازی و الگوسازی در این عرصه‌ها

است. هر کشوری که غلم استکبارستیزی را برپا کند، نیازمند چنین الگوهایی است؛ الگوهایی نظیر اقتصاد مقاومتی، جهاد اقتصادی، مدیریت جهادی، بیداری اسلامی و... که می‌بایست در چارچوب یک ادبیات اسلامی - ایرانی مستقل تبیین شوند.

پرواضح است ادبیات و کلیشه‌های نظام سلطه، مملو از پارادوکس‌هایی است که در زمینه‌های گوناگون متبلور شده است؛ ترجمان امروزی این ادبیات حقوق بشر، دموکراسی‌خواهی و مبارزه با تروریسم است؛ دقیقا همان نکته‌ای که مقام معظم رهبری نیز به درست و هوشمندانه بر آن اشاره کرده‌اند. ایشان فرمودند که جبهه استکباری با تلاش گسترده و تبلیغات بسیار پر حجم به دنبال تحمیل ادبیات و واژه‌های جعلی خود به مسئولان و تصمیم‌سازان کشورهای مختلف، از جمله کشور ماست. در ادبیات نظام سلطه، مفاهیمی مانند تروریسم و حقوق بشر معانی خاصی دارند؛ در این ادبیات حملات نظامی و بی‌وقفه به مردم یمن، کشتن مردم بی‌گناه غزه، تروریسم محسوب نمی‌شود. سرکوب مردم بحرین به دلیل اعتراض و استهسان مبتنی بر برخورداری از حق رای، نقض حقوق بشر شمرده نمی‌شود. به تعبیر رهبر انقلاب اسلامی، در ادبیات نظام سلطه، دفاع مشروع نیروهای مقاومت در لبنان و فلسطین، تروریسم به حساب می‌آید ولی اقدامات کشورهای مستبد و نزدیک به آمریکا در منطقه، بر خلاف حقوق بشر نیست. در این ادبیات، ترور دانشمندان هسته‌ای نیز که د هیونیست‌ها تقریبا به صراحت به آن اعتراف کرده و برخی از کشورهای اروپایی به نقش خرد در پشتیبانی از این اقدام اذعان داشته‌اند، تروریسم قلمداد نمی‌شود! به عبارت دیگر نظام سلطه به رهبری آمریکا در صدد است که با طرح ادبیات خود در قالب مفاهیمی همچون حقوق بشر، دموکراسی و مبارزه با تروریسم، کلیشه‌ای زیبا از خود در اذهان مردم دنیا ایجاد کند. اما اگر کمی هوشمندانه به موضوع بنگریم، نظام سلطه به شدت آغشته به دروغ و عوام‌فریبی است. ادعای حقوق بشر دنیای غرب شدیداً پارادوکس گونه و غیرقابل باور است. کجا و کی می‌توان حقوق بشر آمریکایی را پذیرفت در حالیکه کودکان

سوری، فلسطینی، یمنی و بحرینی در مصاف با رژیم‌های آدمکش برای اکتساب حقوق خود در برابر دوربین‌های فیلم برداری جان می‌بازند؟ دموکراسی خواهی آمریکا، همانا مداخله‌گری و تجاوز است که امروزه با نام دموکراسی تحمیلی در سرزمین عراق و افغانستان خود را متجلی ساخته است. این نوع دموکراسی خواهی غربی که به شدت مورد حمایت نومحافظه‌کاران آمریکایی است، به دنبال کسب نفوذ و منافع به این بهانه است. مبارزه با تروریسم در ادبیات کلیشه‌ای دنیای غرب نیز بسیار کاریکاتوری و فکاهی بوده و در عین حال برای بسیاری از مردم دنیا پرهزینه و گرانبها است. در واقع، این‌گونه است که رهبر انقلاب اسلامی می‌فرمایند: «جعل چنین مفاهیمی و انتظار این که همه در چارچوب این ادبیات سخن بگویند یکی از نشانه‌های بارز سلطه و استکبار جهانی است.»

در این راستا، تلاش کردیم تا با فراهم کردن فضا برای ادبیات اسلامی-ایرانی ارائه کنیم و نسل جوان را نسبت به چالش‌های حقوق بشر غربی آشنا و مبانی اسلامی-ایرانی را به عنوان جایگزین مشخص کنیم.

مطالبی که در ادامه تحت عنوان مجموعه یادداشت‌ها و تحلیل‌های حقوق بشری ملاحظه خواهید کرد، در دو جلد پیرامون مسائلی است که با رویدادهای بین‌المللی در چارچوب ادبیات اسلامی-ایرانی به رشته تحریر آمده که تلاش دارد واقعیت‌ها را همان‌گونه که هست، نه آنچنان که غربی‌ها از طریق رسانه‌های غربی ترسیم می‌کنند، بیان کند. به عنوان نمونه؛ در مورد این موضوع که چرا مجامع بین‌المللی در مقابل جنایت علیه بشریت در یمن سکوت اختیار کرده‌اند و پاسخگو نیستند! یا پیرامون روز صلح بانان جهانی، علاوه بر علت نامگذاری این روز به دخالت‌های این افراد در امور داخلی کشورها و تجاوز به زنان ساکن در این مناطق اشاراتی شده است. همچنین در خصوص سالروز تأسیس سازمان ملل متحد، ارزیابی واقعیت‌های از عملکرد هفتاد ساله این سازمان ارائه شده و در بقیه گزارشات نیز به همین نحو مطالبی آورده شده است.